

In Sittard ontwaken standwerkers uit hun winterslaap

'Wij zijn de cabaretiers van de markt'

Op maandag 19 maart vond in Sittard de 215^e editie plaats van de Sint Joep, Neerlands oudste en grootste jaarmarkt. **Dit volksfestijn is niet alleen de traditionele opening van het standwerkersseizoen,** ook op reguliere marktkooplui uit heel het land oefent de Sint Joep een grote aantrekkingskracht uit.

Tekst: Jean van Pol - **Fotografie:** Marcel van Hoorn

Het is rond het vriespunt als de marktkooplui in de straatjes in de historische binnenstad van Sittard om acht uur 's ochtends nog volop hun waren aan het uitstallen zijn. Maar door de gure oostenwind ligt de gevoelstemperatuur nog aanzienlijk lager. Dat weerhoudt de vroege vogels er echter niet van om er als de kip-

pen bij te zijn om zoveel mogelijk te genieten van de circa honderdvijftig standwerkers die vandaag hun waren luidruchtig aanprijzen. De geboren Amsterdammer Hans Rigter – ook wel bekend als 'de man met de spekkies' – is al jaren een graag geziene gast in Sittard. Volgens hem is de Sint Joepmarkt een belangrijke

graadmeter voor de rest van het seizoen. "Als je het vandaag goed doet, verkoop je het hele jaar goed", weet hij. Iemand die daarover ook kan meepraten is Linda Duif uit Amsterdam. Zij staat vandaag al voor de achtentwintigste keer in Sittard, met deze keer slaapkussens als hoofdartikel. "Met de Sint Joep ontwak-

Een glimlach cadeau.

Net als twee jaar geleden werd Marc Demaere uit Antwerpen gekroond tot Koning van de Sint Joep.

de standwerkers uit hun winterslaap; het is de traditionele aftrap van het seizoen", aldus Linda. " 's Winters, als het hagelt, sneeuwt of stormt, kunnen wij niet werken, want dan waaie onze parasolletjes weg. Maar vanaf nu gaan wij weer alle jaarmarkten af."

Smaakmakers

Een eindje verderop verdringen de bezoekers zich om de kraam van Gijs van Koert. Met zijn bezielend betoog over anti-skim beschermhoesjes houdt hij de toeschouwers moeiteloos in zijn ban. "Veel mensen komen speciaal naar de Sint Joep om naar de verhalen van de standwerkers te luisteren", weet Gijs. "Wij zijn de cabaretiers van de markt. Van ons krijgen de mensen tenminste nog een glimlach cadeau. Kom daar tegenwoordig in een onpersoonlijk winkelcentrum bijvoorbeeld nog maar eens om!"

Henk Bischoff uit Drenthe is al sinds 1989 standwerker. Vandaag brengt hij 'superpannen voor een redelijke prijs' aan de man. Ook hij begrijpt dat veel bezoekers juist vanwege de sfeer en de beleving extra een dagje vrij nemen voor de Sint Joep. "De mensen willen hier vooral worden vermaakt en een beetje lachen. Wat dat betreft

zijn wij standwerkers de echte smaakmakers van de markt. Ik vind dat ik daarmee het mooiste beroep van de wereld heb."

Feestdag

Behalve voor standwerkers is de Sint Joep ook voor de zogeheten stille kramers uit heel het land 'the place to be'. Zo is Dries van den Berg uit Harderwijk met zijn gerookte palingen al voor de veertigste keer van de partij in het diepe zuiden. "Vanacht hebben wij nog paling gerookt in onze eigen rokerij en om vier uur vanochtend zijn wij vertrokken", zegt zoon Peter. "In de loop der jaren hebben wij hier in Sittard een trouwe, vaste klantenkring opgebouwd. Mensen zijn ieder jaar weer blij je te zien. Het is sowieso een heel bijzondere jaarmarkt, in die zin dat het een echte feestdag is. Want waar anders zie je op een gewone maandagochtend zoveel mensen op de been?"

Goede organisatie

Onder de vele marktkooplui bevinden zich ook vakgenoten voor wie het vandaag de eerste kennismaking met de Sint Joep is. Onder hen standwerker Henk Veldhuis uit het Groningse Stadskanaal. Vannacht om drie uur is hij al in de auto gestapt om in

Sittard autopoeetsmiddelen te gaan verkopen. Maar spijt van de verre reis heeft hij niet. "Het is koud, maar gelukkig wel droog." Melanie Overweg uit het Overijsselse Hengelo vertrok eveneens voor dag en dauw om op de beroemde Limburgse jaarmarkt haar primeur te beleven met haar eigengemaakte Twentse boerenmetworst. Wat haar meteen opviel, is hoe goed alles georganiseerd is. "Toen wij hier vanochtend om half zes aankwamen, werden wij meteen heel duidelijk naar onze standplaats verwezen. Dat heb ik wel eens anders meegemaakt."

Koning

Als rond elf uur de zonnestralen steeds krachtiger worden, vult de Sittardse binnenstad zich in een mum van tijd met tienduizenden belangstellenden. Rond het middaguur, als veel klanten gezonde trek krijgen, vormt zich voor de viskraam van Volendammer Vishandel Jan Drum & Zonen een lange rij. Voor medewerker Robin Miedema een jaarlijks terugkerend vertrouwd beeld. "Mijn opa stond al vóór de oorlog op de Sint Joep, kun je nagaan! Destijds reisde hij met de trein naar Sittard en nam manden vol paling mee."

Nu de jaarmarkt langzaamaan zijn hoogtepunt bereikt, komt ook John Gruter uit Maarssen steeds meer op stoom. Met zijn relaas over Blijve Voetencreme weet hij massaal de aandacht te trekken. Zowel in 2014 als in 2017 werd hij uitgeroepen tot 'Koning van de Sint Joep', de felbegeerde titel voor de beste standwerker van de markt die op het einde van de dag door een vakjury wordt bekendgemaakt. Trots haalt hij het bijbehorende beeldje tevoorschijn. "Wellicht moet ik deze wisseltrofee vandaag weer inleveren", zegt hij met enige spijt in zijn stem.

Spannend verhaal

Eén van de concurrenten die op de titel Koning van de Sint Joep aast, is Gijs van Koert. Juist ja, de standwerker met de anti-

skim beschermhoesjes. "Iedere standwerker wil eens in zijn leven de Koning van de Sint Joep worden. Onderhand zijn wij die John Gruter aardig zat!", zegt hij met een vette knipoog. Zijn gekscherende opmerking tekent de vriendschappelijke sfeer die er onderling tussen de standwerkers heerst.

John Simons uit Nederweert, wiens steunzolen als warme broodjes over de toonbank gaan, kan dat beamen. "Wij standwerkers kennen elkaar allemaal, want wij zien elkaar het hele jaar door in het hele land. Ikzelf reis het hele zomerseizoen door het hele land, van Friesland tot Maastricht. Weet je wat eigenlijk de kunst van het standwerken is? Dat je een dermate spannend verhaal brengt dat de mensen gaan denken: hoe

heb ik ooit zonder dat product gekund?"

Als het om het handig aan de man brengen van een product gaat, hoeft je ook Irma Mahu uit Weert weinig wijs te maken. Zij schat dat zij al voor de dertigste keer op de Sint Joep staat. Haar Dode Zeezoutcrème vindt gretig aftrek. Als streekbewoner is zij ook goed op de hoogte van de geschiedenis van de Sint Joep. "Van oudsher is dit een jaarmarkt waarop marktkooplui hun voorraad uit de winter voor een zacht prijsje kwijt raakten. Met de opbrengst kochten zij dan weer nieuwe voorraad voor het voorjaar in."

Fijn volk

Iets later op de middag is op de grote buitenterrassen rondom de gezellige markt nauwelijks nog een plekje vrij. De Sint

De binnenstad van Sittard vult zich tijdens Sint Joep met tienduizenden belangstellenden.

Joep ten voeten uit. Behalve de horecabezitters lijken ook de meeste standwerkers in hun nopjes. Marc Demaere uit Antwerpen, de Koning van de Sint Joep van 2016 en een meester in het verkopen van dunschillers met juliennesnijders, zegt vooral gecharmeerd te zijn van het 'fijne Nederlandse publiek'. Ook Janine Timmers uit het Brabantse Kaatsheuvel die African

"Als het zo koud is, blijven de mensen niet staan, maar lopen ze door."

Welverdiend pilsje

Het loopt tegen vijven en de 215^e editie van de Sint Joep loopt weer ten einde, ook voor ras-Amsterdammer Simon Smit. Hij komt al zo'n tien jaar naar Sittard om zijn herenmode te verkopen. "Steeds opnieuw ben ik

Sint Joep graadmeter voor het seizoen

Hairclips verkoopt ("de enige hairclip die bij iedereen blijft zitten, ongeacht dik of dun haar", zo verzekert zij) heeft graag te doen met de zuiderlingen. "Want Limburgers draaien niet om de hete brij heen, maar zeggen gewoon waar het op staat. Je kunt ze niet ompraten; nee is nee en ja is ja. Daar houd ik wel van!"

Eveneens niet weg te slaan van de Sint Joep is de 71-jarige Brabander Arie van Houwelingen, standwerker in ledercrème. "Ik sta al vijftig jaar op de markt en het is al mijn dertigste keer op de Sint Joep. Hoewel het de laatste jaren ietsje minder is, vind ik het nog steeds de beste jaarmarkt van Nederland." Rob Zwennis uit Gelderland is wat minder enthousiast. Aangezien hij op een schaduwrijke plek met weinig zon stond, was er voor zijn blikopeners niet de animo waarop hij had gehoopt.

onder de indruk van de historische binnenstad en dan met name de Oude Markt met zijn Middeleeuws decor. En ook niet onbelangrijk: op deze drukke jaarmarkt valt ook nog wat te verdienen." Net zoals voor iedereen is het ook voor hem een lange en vermoeiende dag geweest. "Maar vanavond hoop ik om half tien weer thuis te zijn, want dan kan ik meteen door naar het zaalvoetbal. We spelen namelijk uit tegen De Bijlmer. Altijd lastig", zegt hij met zijn typisch Amsterdamse humor. Sittardenaar Jack Eijkenboom, marktkoopman in heren- en damesmode, heeft zijn 37ste Sint Joep achter de rug. Voor hem is het een traditie om na afloop met een paar collega's nog een paar welverdiende pilsjes te gaan drinken. "Want drink je met Sint Joep een glas bier, dan heb je het hele jaar plezier", besluit hij lachend. ●

Henk Bischoff: "Standwerkers zijn de smaakmakers van de markt. Ik heb het mooiste beroep van de wereld."

Sint Joep is voor veel bezoekers een uitje.